

Vägen till yrkeskunskap inom social-, hälso- och idrottsområdet

Yrkesinriktade grundexamina

Grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen

Grundexamen i tandteknik

Grundexamen inom läkemedelsbranschen

Grundexamen inom hårbranschen

Grundexamen inom skönhetsbranschen

Grundexamen i idrott

Social-, hälso- och idrottsområdet

Arbetet inom social-, hälso- och idrottsområdet är inriktat på att möta en klient eller patient som en hel människa, att främja, stödja och stärka hennes resurser och funktionsförmåga. Det är speciellt viktigt att respektera klientens eller patientens självbestämmanderätt, att stödja självständighet och främja hälsosamma levnadsvanor. Den ekonomiska situationen i sambandet, förändringar i landets befolkningsstruktur och en ökad internationalism medför hela tiden nya utmaningar inom branschen.

Yrkesexamina i branschen är planerade utgående från arbetslivets behov. De är treåriga, omfattar 120 studieveckor (sv) och ger allmän behörighet för fortsatta studier. I studierna ingår minst 20 studieveckor i form av inläring

i arbetet på arbetsplatser. Examina bygger på grundskolans lärokurs. De lämpar sig även för personer som genomgått gymnasiets lärokurs eller avlagt studentexamen (studietiden förkortas då med minst 30 sv). Det är också möjligt att parallellt avlägga både yrkesinriktad grundexamen och studentexamen.

Det finns 6 grundexamina inom social-, hälso- och idrottsområdet och 15 utbildningsprogram. Man kan också avlägga yrkes- eller specialyrkesexamen inom området. Avlagd grundexamen ger allmän behörighet för fortsatta studier vid yrkeshögskola eller universitet.

Grundexamen inom social- och hälsovårdsbran- schen

Av den som arbetar i branschen krävs basfärdigheter i att stödja och handleda patienter i deras växande och utveckling samt i vård, omsorg och i rehabilitering av patienter i olika åldrar och med olika bakgrund och i olika livssituation. Arbetet förutsätter att man har samarbetsförmåga, interaktions- och kommunikationsfärdigheter samt annars är lämplig för branschen. Andra viktiga egenskaper är ansvarskänsla, flexibilitet och förmåga att fatta självständiga beslut i uppgifter som blir allt mer varierande och krävande.

Närvårdare (=examensbenämning) blir den som genomgått ett av följande nio utbildningsprogram:

Utbildningsprogrammet för akutvård

Utbildningsprogrammet för rehabilitering

Utbildningsprogrammet för vård och

fostran av barn och unga

Utbildningsprogrammet för mentalhälso-

arbete och missbrukarvård

Utbildningsprogrammet för

sjukvård och omsorg

Utbildningsprogrammet för

mun- och tandvård

Utbildningsprogrammet för

handikappomsorg

Utbildningsprogrammet för äldreomsorg

*Utbildningsprogrammet för kundbetjä-
ning och informationshantering*

sektorn (stat, kommun, samkommun), vid privata företag, inom den tredje sektorn och i framtiden också allt oftare som självständig yrkesutövare eller företagare. Behovet av branschens tjänster kommer att öka i framtiden. Befolkningsstrukturen förändras och som en följd av det ökar behovet av vård och omsorg. Äldreomsorgens andel ökar och vården blir mångsidigare. I stödverksamheten för barn, ungdomar och deras familjer behövs yrkeskunniga i branschen i större utsträckning än tidigare. Också inom vård och omsorg för övriga åldersgrupper kommer behovet av yrkesfolk att öka, speciellt inom bashälsovården, socialvården och specialistsjukvården. Unga sökande och ny, yrkesskicklig arbetskraft välkomnas inom branschen.

Arbetsplatser

Den som är utbildad inom social- och hälsovårdsbranschen arbetar inom den offentliga

Grundexamen i tandteknik

Tandtekniken är en del av samhällets hälsovårdssystem. Arbetet indelas i indirekt och direkt patientvård. Arbetet i tandlaboratorier är indirekt vård, som kräver tekniska och finmotoriska färdigheter. Den som arbetar inom branschen bör också vara ansvarsfull, flexibel och kunna fatta självständiga beslut.

I den direkta vården av patienter (klinisk vård) krävs samarbetsförmåga, interaktions- och kommunikationsfärdigheter och lämplighet för branschen. Arbetet förutsätter även att man kan möta behoven hos människor i olika åldrar och med olika bakgrund och i olika livssituationer. Den som fungerar som självständig yrkesutövare behöver dessutom företagarfärdigheter.

Tandlaborant blir den som genomgått utbildningsprogrammet för tandteknik

Arbetsplatser

Arbetsplatser finns främst i tandlaboratorier, där man kan fungera som egen företagare eller som medlem av ett team. En tandlaborant tillverkar tandproteser i enlighet med tandläkarens kliniska vårdplan och tandteknikerns tekniska arbetsplan. Examen ger även kompetens för att fungera som mottagningsbiträde hos en specialtandtekniker, som är specialiserad på helprotetik. Också företag inom branschen, som importerar material, arbetsredskap och -apparater kan erbjuda arbete åt utexaminerade tandlaboranter.

Efterfrågan på tandtekniska tjänster ökar. Befolkningens åldrande medför nya utmaningar och skapar nya behov inom branschen. Utvidgandet av ersättningssystemet för tandvård till att gälla hela befolkningen ökar efterfrågan på tandtekniska tjänster, även om protetik inte direkt hör till den vård som ersätts.

Grundexamen inom läkemedelsbranschen

Läkemedelsvården är en del av hälsovårdssystemet. Verksamhetsenheter inom branschen är apotek, sjukhusapotek, sjukhusens och hälsocentralernas läkemedelscentraler, läkemedelsfabriker och -partiaffärer. Den som arbetar inom branschen bör vara företagsam, ansvarsfull och flexibel, ha interaktionsfärdigheter och samarbetsförmåga. Andra förutsättningar som krävs i branschen är förmåga att fatta självständiga beslut, datatekniska kunskaper och hög kvalitet på arbetet.

Läkemedelstekniker blir den som genomgått utbildningsprogrammet för apoteksbranschen. Farmanom blir den som genomgått utbildningsprogrammet för läkemedelsbranschen

Arbetsplatser

Den som avlagt grundexamen kan arbeta som assistent vid praktisk tillämpning av klinisk läkemedelsforskning, med ansökningar om försäljningstillstånd för läkemedel, med uppgifter inom marknadsföring av läkemedel eller i produktutvecklingen av medicinska preparat. Andra arbetsuppgifter är dekorering av skyltfönster och kundtrymmen, uppackning och lagring av läkemedel, receptbokföring, fakturering av FPA- och kontokunder samt andra kontorsuppgifter. Krävande uppgifter, som förutsätter goda kunskaper i datateknik, ekonomiförvaltning och logistik ökar speciellt på apoteken. Läkemedelsindustrin och den kemiska industrin samt partihandeln kommer att sysselsätta yrkesutbildade inom branschen även i fortsättningen.

Frisör blir den som genomgått utbildningsprogrammet för frisör

Skönhetsbranschen. Målet med arbetet inom skönhetsbranschen är att erbjuda kunderna högklassiga tjänster, som främjar deras välbefinnande och hälsa samt stärker deras personliga identitet. Den som arbetar inom branschen bör kunna identifiera kundens behov och vilken stil som passar henne eller honom bäst. Dessutom är det viktigt att ha interaktions- och kommunikationsfärdigheter samt förmåga att lösa problem. Arbetet kräver noggrannhet och god koordinationsförmåga samt god hälsa. Den som arbetar inom branschen bör kunna marknadsföra och sälja sina tjänster på ett målmedvetet sätt.

Inom skönhetsbranschen kan man avlägga grundexamen antingen inom hårbranschen eller inom skönhetsbranschen.

Grundexamen inom hårbranschen

Inom hårbranschen följer man med modet och de senaste trenderna och den som arbetar inom branschen bör ha yrkeskunskap och intresse att hela tiden hålla sig uppdaterad om nyheter inom branschen. Grundexamen ger kompetens att fungera som sakkunnig i fråga om hårvård och stilplanering.

Grundexamen inom skönhetsbranschen

Den som avlagt grundexamen inom skönhetsbranschen är sakkunnig i fråga om hudvård och handledning i hudvård, makeup och massage. Inom utbildningsprogrammet för kosmetolog lär man sig det centrala i yrket.

Kosmetolog blir den som genomgått utbildningsprogrammet för kosmetolog

Arbetsplatser

Inom skönhetsbranschen kan man arbeta som anställd, som självständig yrkesutövare eller företagare. Man kan också arbeta med försäljning, utbildning eller som konsult eller inom teater, fotografering eller film. En frisör arbetar på damfriseringar och frisersalonger eller som privat företagare. En kosmetolog arbetar vid företag som erbjuder hudvård, makeup och massage, eller med produkt demonstrationer och försäljning i olika branscher eller som självständig yrkesutövare.

Grundexamen i idrott

Inom idrottsbranschen betonas färdigheter i fostran och handledning samt främjande av hälsa och trygghet enligt principen för hållbar utveckling. Dessutom förutsätts förmåga att hantera förändringar och nya situationer på rätt sätt, kundorienterat tänkande samt interaktionsfärdigheter. Det är också viktigt att vara företagsam, kreativ och innovativ men också ansvarsfull. Uppkomsten av nya serviceformer, kännedom om deras livscykel och marknadsföringen av dem kräver att yrkeskunskapen hela tiden kompletteras.

Idrottsledare blir den som genomgått utbildningsprogrammet för idrottsinstruktion

Arbetsplatser

Arbetsuppgifter för idrottsledare finns

främst i idrottsföreningar och olika medborgarorganisationer och består av fostran och handledning, träning och organisering av träning för människor med olika bakgrund och i olika åldrar och livssituationer. En idrottsledare kan också leda morgon- och eftermiddagsverksamhet för barn. Företag, organisationer, kommuner och andra samfund som producerar idrottstjänster erbjuder marknadsförings- och försäljningsarbete samt uppgifter inom turism och fritidsverksamhet i hemlandet och utomlands.

Handledningsuppgifterna inom rehabiliterings- och idrottsbranschen kommer att öka på grund av befolkningens åldersstruktur och behovet av preventiva åtgärder, vars syfte är att upprätthålla de arbetsföras och de äldres arbets- och funktionsförmåga. Även förändringar i idrotts- och verksamhetsmiljön för barn och unga och förändringar i närings- och levnadsvanor ökar behovet. I branschen arbetar man ofta i olika projekt.

> Fortsatta studier

Efter fortsatta studier vid en yrkeshögskola kan examensbenämningen vara ex. sjukskötare (YH), socionom (YH), estenom (YH) eller idrottsinstruktör (YH).

Vid universiteten kan man studera till kandidat eller magister inom olika områden. Det finns flera olika yrkes- och specialyrkesexamina inom branschen.

Mera information

www.utbildningsstyrelsen (utbildningssystemet>Finlands utbildningssystem> utbildningen på andra stadiet>yrkesutbildning) och

www.edu.fi/svenska (yrkesutbildning>grundläggande yrkesutbildning) samt

www.ammattiosaaja.fi/sve och ***www.ammattilinenkoulutus.com***

UTBILDNINGSSTYRELSEN

Utbildningsstyrelsen/försäljning, Pb 380 (Hagnäsgatan 2) 00531 Helsingfors
tfn: (09) 774 775; fax (09) 7747 7475. E-post: myynti@oph.fi,
Internet: www.oph.fi/svenska/bokhandel